

DECENTRALIZOVANÁ SPRÁVA DOMÉNY .cz

Jiří Dohnal

CZ.NIC, z.s.p.o., jiri.dohnal@nic.cz

Abstrakt

Sdružení CZ.NIC spravuje českou národní internetovou doménu .cz . Na konci roku 2003 zavedlo podstatnou změnu – decentralizaci tohoto procesu. Jaké jsou první zkušenosti, jak se mají zachovat držitelé doménových jmen druhé úrovně pod .cz? Jaký je další očekávání vývoj ve správě doménových jmen?

Sdružení CZ.NIC – správce české národní domény

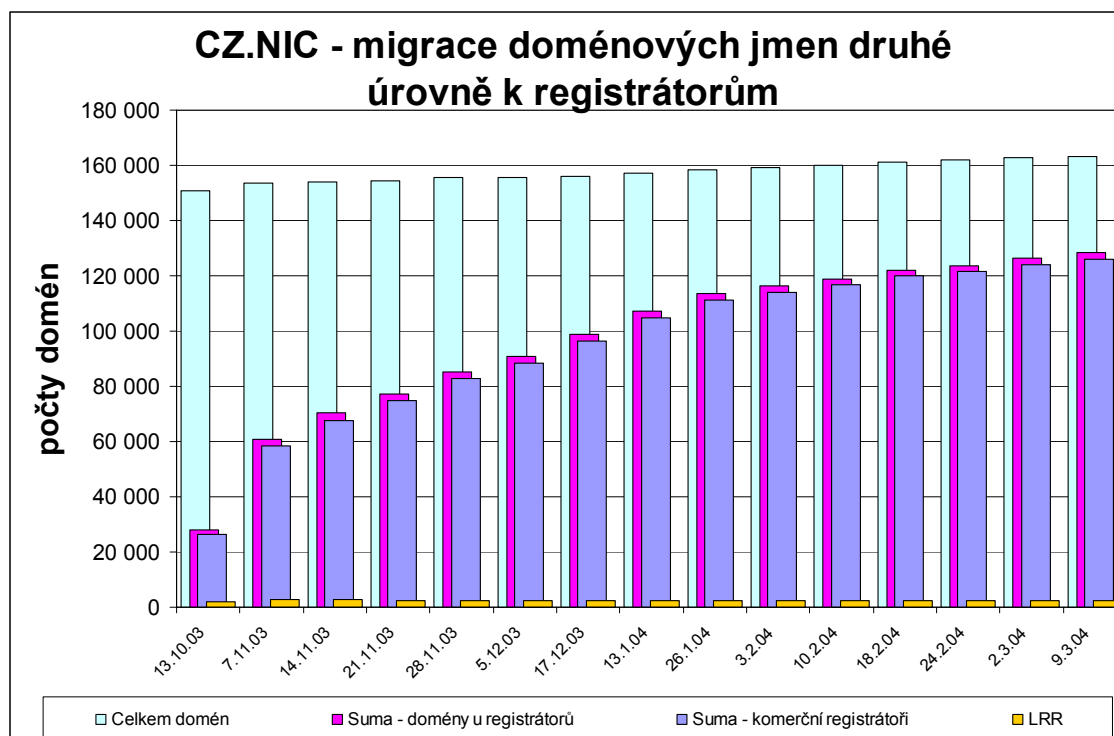
Sdružení CZ.NIC, z.s.p.o. bylo zapsáno 27.5.1998 do rejstříku zájmových sdružení u Obvodního úřadu pro Prahu 6. Založilo jej 15 členů, právnických osob. Jednalo se většinou o Internet Service Providery. Seznam zakládajících i současných členů lze nalézt na www.nic.cz. Správu české domény převzalo sdružení k 1.9.1999 od Eunet Czechia s.r.o. K témuž datu byla zavedena nová pravidla registrace ale také zahájeno zpoplatnění této služby v České republice. Z dalších zajímavých mezníků jmenujme veřejnou dražbu asi 250 doménových jmen v březnu 2002. Jednalo se o neopakovatelnou událost, dražba jednorázově řešila pomocí ceny dosažené vydražením zájem o doménová jména, která z technických důvodů byla dříve zakázána. Čistý výnos těsně nad milion korun byl věnován na konto Paraple. Do boje proti spekulantům se sdružení zapojilo 1.3.2002 a to zavedením tzv. speciálních žádostí. Za 12 měsíců obdrželo sdružení 4080 podaných speciálních žádostí, z toho 3516 bylo úspěšných.

Zavedení Decentralizované správy domény .cz (DSD)

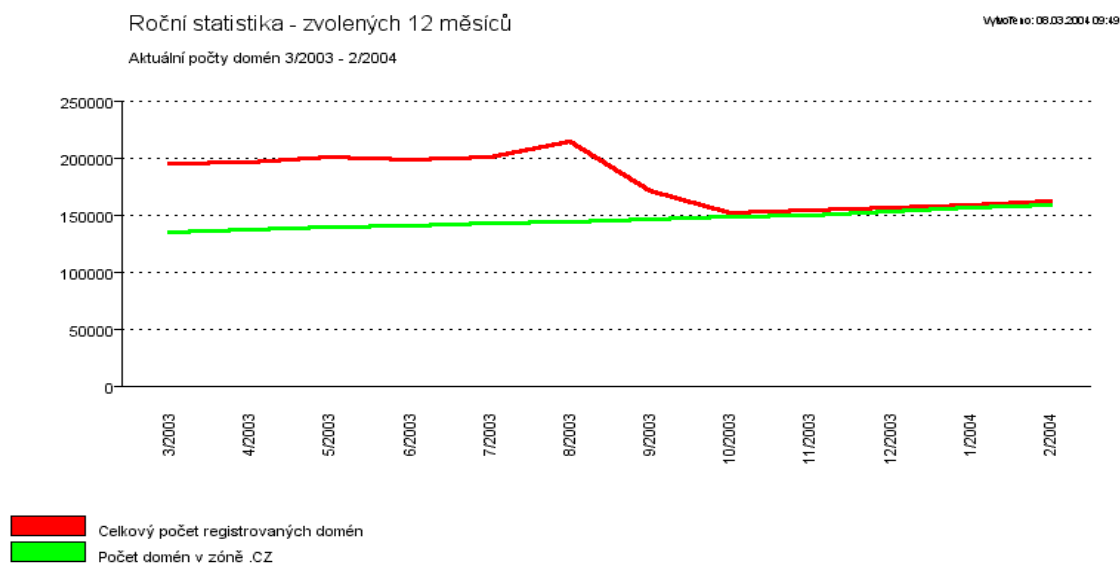
V srpnu 2002 vyhlásilo sdružení veřejnou obchodní soutěž na dodávku služby DSD, v prosinci byl vybrán dodavatel Pragonet a.s. . Systém se skládá ze subsystémů:

- provoz jmenných serverů pro .cz,
- provoz centrální databáze o doménách a údajích s nimi spojenými,
- provoz registru poslední záchrany (Last Resort Registrar – LRR).

Hlavní změna spočívá v zapojení komerčních registrátorů do procesu DSD. Každé doménové jméno musí mít nově svého určeného registrátora. Jenom ten je oprávněn provádět změny v záznamech o doméně. Pro případ náhlého přerušení činnosti některého registrátora je určen LRR, který v případě nouze od něj převezme dočasně doménová jména do své péče a informuje držitele, aby si zvolili jiného registrátora. Provoz LRR zajišťuje sdružení stejně tak jako vlastní provoz centrální databáze a jmenných serverů. Za registraci a pobyt domény v databázi držitel nově platí registrátorům, ti pak hradí sdružení „velkoobchodní cenu“. Přejech na DSD byl proveden v termínech: 15.9.2003 byla spuštěna funkce LRR, 13.9.2003 začali fungovat první registrátoři. (v současné době 17 komerčních registrátorů – aktuální seznam viz www.nic.cz). K 9.3.2004 bylo zaregistrováno 163 tis. doménových jmen pod doménou .cz, z toho 128 tis. (78,5 %) jich už mělo vybraného registrátora. Počty domén dle registrátorů se pohybovaly v intervalu 579 až 28 200.

Zavedení DSD způsobilo i ztížení činnosti spekulantům. Následující graf ukazuje vývoj dvou hodnot: horní křivka představuje počet registrovaných doménových jmen (tedy vedených v centrálním registru) a dolní křivka počet doménových jmen delegovaných do DNS. Spekulanti, kteří obsazovali doménová jména bez úhrady registračního poplatku a po vypršení lhůty žádost opakovali, ve valné míře nepožadovali delegaci těchto doménových jmen do DNS. S jistou mírou nepřesnosti můžeme tedy říci, že rozdíl mezi oběma hodnotami vyjadřuje počet doménových jmen držených spekulanty. A zavedením DNS tyto křivky takřka splynuly.

Změna DSD z pohledu držitele doménového jména

Držitel si může vybrat registrátora podle šíře služeb, ceny a dalších tržních parametrů. Sem určitě patří i to, jaký platební režim registrátor podporuje (platba předem, úhrada na více let dopředu, platba kartou nebo on-line ...). Držitel nemá ale obecně zaručeno, že ten který registrátor neukončí náhle svoji činnost. Pak sice držitel o doménové jméno nepříjde, platbu za pobyt domény v centrální databázi převede sdružení na nového registrátora, ale předplacená úhrada přidané hodnoty je věcí vztahu držitele a registrátora.

Doporučení: zkontrolovat na www.nic.cz, zda doménové jméno má určeného registrátora. Dočasně v LRR totiž může zůstat pouze do tzv. data expirace. Pak podléhá zvláštnímu režimu, na jehož konci také může být registrace doménového jména zrušena. S tím souvisí aktuálnost kontaktních údajů v subjektu držitele. Přes tento subjekt vede sdružení CZ.NIC komunikaci o výběru registrátora. Ověřit možno na www.nic.cz.

Další vývoj ve správě domény .cz

IDN: (International Domain Name) – nástroj nutný v Asii, módní v Evropě. Umožňuje použít v doménovém jméně znaky národní abecedy. IDN zavedli v Polsku a částečně v Německu. Sdružení CZ.NIC problém analyzuje, poptávka se však zatím jeví velmi nízká.

ENUM: sdružení CZ.NIC zaregistrovalo v databázi RIPE záznam 0.2.4.e164.arpa na základě souhlasu Ministerstva informatiky ČR. V současné době pracujeme na projektu využití tohoto nástroje.

Doména .eu: sdružení CZ.NIC je přidruženým členem sdružení EURid (správce evropské domény .eu). Dosud sdružení EURid neuzavřelo s Evropskou komisí pravidla registrace pro doménu .eu. Předpokládaný vývoj:

červen 2004 výběr registrátorů,
září – listopad „sunrise period“,
listopad 2004 zahájení běžné registrace.

Literatura

www.nic.cz